

Politikai pszichiátria Magyarországon

Óvatos bevezető

Erről az esetről a közvélemény átlagembere, sőt jogászok és orvosok is azt mondanák: nem nálunk történt. Ki ne hallott volna a szovjet vagy román politikai büntető pszichiátriáról? De Magyarországon eddig csak Pákh Tibor ügye (*Magyar Füzetek*, 7. sz) jelezte, hogy az elmebeteggé nyilvánítás és kényszergyógykezelés itt is a politikai ellentétek elsimításának eszközévé válhat. Őt azonban börtönbüntetése idején vetették alá elektrosokknak, s ezért ügyét az 1956-ot követő kilengések, a « múlt bűnei » között könyvelhették el.

Jakab Károly esete sem utal persze arra, hogy Magyarországon külön elmeorvosgyógyászat létezne politikai « téveszmék » gyógyítására. A Belügyminisztérium Vizsgálati Osztálya, azaz a rendőrség politikai részlege alkalmaz ugyan szakosodott pszichiátereket, s tudunk izgatási ügyről, amelyben a hatóság kívánsága szerint nyilvánítottak valakit beszámíthatónak vagy beszámíthatatlannak. Mégis bizonyosnak tűnik, hogy nálunk nem foglalkoznak intézményesen elmeorvosgyógyászatnak álcázott politikai megtorlással, mint néhány szomszédos országban.

Annál valószínűbbnek látszik — Jakab ügyéből is —, hogy a körülmények kedveznek bizonyos politikai ügyek elmeorvosi ügyé « enyhítésének ». A hatóságok csökkenteni igyekeznek a bevallott politikai ügyek számát. De

az effajta jogsértéseket előidézhetik az elmeorvoslás hazai hagyományai és széleskörű felhatalmazásai is.

A magyar pszichiátriai gyakorlatban, különösen a « paranoia » itteni felfogásában jól megfigyelhetjük a különvéleményeket kizáró politikai gyakorlat hatását. Nemcsak az elmebeteggé nyilvánítás sokszor bírált önkényessége utal türelmetlen hatalmi kultúrára. Már a paranoia egyetemi példatárai is tele vannak olyan « kórtörténetekkel », amelyekben a beteg éppen az államhatalom intézményeinek nyílt bírálataival adja tanujelét a normális alkalmazkodásra való képtelenségének.

A paranoia magyar meghatározása « befolyásolhatatlan meggyőződés, kóros következetesség ». Megállapításához az érvényes gyakorlat szerint nem szükséges, hogy pszichotikus tüneteket — hallucinációkat, mozgászavarokat, érzelmi kórosságot — észleljenek.

A « paranoia » kizárólag az elmeorvoslás « fiziológiai », antifreudista irányzatának betegséglistáján szerepel, s ez az irányzat nálunk hivatalos rangnak örvend. Ennek ellenére egyetlen tipikus fiziológiai elváltozást sem tud kimutatni az általa paranoiásnak nevezetteknel. Épp az a feladat a paranoia megállapításakor, hogy az orvos keresztülhatoljon a « normális » látszaton, a « logikusnak tűnő téveszmén », s leleplezze a betegséget.

A kórmegállapítás rendkívül hasonlít ahhoz, ahogyan a politikai izgatási perekben a bűnösséget megállapítják: sem a vádlott állításainak igazságtartalma, sem szándéka nem esik latba. Kizárólag a bíró megítélése számít: ha szerinte a kérdéses elfogultság társadalmilag elfogadhatatlan és veszélyes, akkor az illető bűnös. S a « paranoiára » is igaz, ami az « izgatásra »: mindkét esetben figyelmen kívül hagyják, hogy más államrendben sem törvénysértőnek, sem kórosnak nem tekintenék ezeket a « cselekményeket ». A nyugati kritikai szakirodalomban általánosan elfogadott vélemény, hogy a « paranoia » minden más elmebetegség-fogalomnál inkább alkalmazkodik a pillanatnyi társadalmi normákhoz, s valójában agresszív érvényesítésük egyik eszköze.

Jellemző idézet az 1981-ben megjelent népszerűnek szánt magyar elmekórtani könyvből:

« A nehéz felismerhetőség és a beteg cselekvésének a téveszme általi dominanciája teszi ezt a betegséget társadalmilag valóban veszélyessé. Nem az elmeosztályon, hanem bírósági tárgyalásokon, valamint az igazságügyi vizsgálatokban találkozunk paranoiásokkal. Ők meggyőződésből követnek el bűncselekményeket, hiszen « ez az igazság », így nem érzik magukat vétkesnek, hibásnak, hanem a legvégsőig kitartanak saját igazuk mellett. Bizonygatják álláspontjukat még akkor is, ha ez számukra a legsúlyosabb következményekkel jár. De hát éppen ezért betegség! »

(Dr. Bánki M. Csaba: *A beteg elme*, Medicina, saját kiemelésem — H.M.)

Ehhez az általánosnak tűnő felfogáshoz járul a kényszergyógykezelés, a zárt intézet, az elektrosokk és a többi « kemény » eszköz elterjedése a magyar elmegyógyászatban. Mindez együtt szinte hívogatja az izgatási pereket rendező hatóságot, hogy a tekintélyelvű igazságszolgáltatásból a tekintélyelvű orvoslásba toljon át olyan ügyeket, amelyekben önálló véleményalkotást, non-konformizmust torolnak meg.

E pillanatban Jakab Károly ügyén kívül nem ismerek más esetet, amelyben hasonlóan visszaéltek volna a « paranoia » fogalmával. (Az orvosi példatárak névtelenek.) De a fordulatok oly rutinszerűen követték itt egymást, hogy az alább leírandókat bevett módszernek kell vélnem, különösen olyan egyének rovására, akik képzetlenek és társadalmilag elszigeteltek.

Jakab Károly maga kereste a nyilvánosságot, miután tudomást szerzett a *szamizdat* létéről. Ha vannak hasonló esetek, rejtőző természetüknél fogva csak külön kutatás derítheti ki őket. Hiszen Magyarországon — elkerülendő a botrányokat — csak ritkán vádolnak izgatással közfigyelemre számot tartó vagy magas képzettségű embereket, s nagyon valószínű, hogy az ilyenek esetleges kényszergyógykezelését is alaposabban mérlegelik a szakemberek.

Természetesen a magyar közvéleménynek akkor is vol-

na oka a riadalomra, ha Jakab esete az egyetlen az efféle ügyek közt. A politikai pszichiátria bizonyos fokig szűkszerű fejleménye a hatalom és az orvoslás rossz hagyományainak, és a hagyományos pszichiátria nyugati kritikusi szerint más demokratikus országokban is csak a közvélemény kifejezett akarata állítja meg a kialakulását.

Elektrosokk túlzott igazságérzet ellen

Jakab Károly okleveles mezőgazdász, jelenleg nyugdíjas, éjjeliőr. Azzal keresett meg, hogy ügyét szívesen hozná nyilvánosságra. Minden elérhető dokumentumot rendelkezésemre bocsátott, s többször is kifaggattam a részletekről. Mint mondta, nem csak védelmet remél a nyilvánosságtól — maga is segíteni szeretne a nyilvánoságnak, hogy az « megérdemelje a nevét ».

1917-ben született. 1950-ig egyéni földműves volt. Ekkor két év börtönbüntetésre ítélték, és elvették családjával művelt húsz hold földjét is. Szabadulása után ipari dolgozó lett. 1961-ben, negyvenhárom évesen mezőgazdasági technikumban érettségi bizonyítványt szerzett. A budapesti VEGYÉPSZER művezetőjeként ment nyugdíjba 1976-ban.

1945 után a Nemzeti Parasztpárt aktivistája volt, a párt járási titkára a Nógrád megyei Rétságban. Ma is ebben a járásban lakik, Szátok községben. Ennek a járásnak az ügyészsége kezdeményezte 1979-ben, hogy a tanácshoz intézett leveleit tekintsék a « hatóság megsértésének », de emiatt mégse büntessék meg, csak nyilvánítsák elmebeteggé és kényszergyógykezeljék.

E járási nagylelkűséget azonban keményebb idők előzték meg — amikor a politikus hajlandóságú Jakab Károlyt nagyon is büntethetőnek, azaz normálisnak tartották.

A Parasztpárt felszámolása után Jakab megtagadta, hogy belépjen a Magyar Dolgozók Pártjába. Nem sokkal ezután elítélték, « közellátást veszélyeztető cselekmény » címén. Az volt ellene a vád, hogy lakásán több cukor és liszt volt az akkor megengedett öt-öt kilogrammnál. Jakab

védekezése ugyanolyan egyszerű volt, mint amilyen hatástalan: *nem volt* öt kilogrammnál több cukra és lisztje. 1957-ben rehabilitást és jóvátételt követelt a két évi fegyházért, de egyiket sem kapta meg.

1956-ban az újjáalakult Parasztpárt, a Petőfi Párt megyei titkára lett. Ide nyúlnak vissza újabb kellemetlenségei. Jakab soha nem ismerte el, hogy a Parasztpárt megszüntetése törvényes lett volna, és különösen jogsértőnek találta az 1956-os betiltást. Érzelmei olyannyira elragadták, hogy egy beszélgetésben kijelentette: « A Parasztpárt vezetősége nem értesített arról, hogy megbízatásom megszűnt volna, így továbbra is a párt megyei titkárának tekintem magam ». A megyei szervek úgy érezték, be kell bizonyítaniuk, hogy a « Ki kit győz le » kérdése már eldőlt. Ezután bírósági, újabban pszichiátriai akták idézik Jakab mondatát, hol az « izgatás », hol a « paranoia » bizonyításaként.

Kisebb figyelmeztetések és büntetések után 1974-ben izgatás vádjával letartóztatták. Negyven napig tartották fogva, s mivel eközben éhségstrájkba kezdett, a tököli rabkórházba került. 1975-ben hat hónapi börtönre ítélték, amit három évi próbaidőre felfüggesztettek. Ügyvédjét nem fogadták el, a kirendelt védővel ő nem tudott megértésre jutni. Az eljárás során a hatósági pszichiáter elvégezte a szokásos vizsgálatokat, és a gyanúsítottat teljes mértékben beszámíthatónak találta.

Tegyük hozzá: nem egyszerűen beszámíthatónak, hanem gyors észjárásúnak, összefogottnak, képzettségén felül műveltnak, átlagon felüli memóriájúnak és rendkívül tanulni vágyónak. Ugyanezt a jellemzést találjuk később a paranoiássá nyilvánító orvosi ügyiratokon is, ám ott mindezek ellene szólnak. A szakkönyvek szerint ugyanis a paranoiások « igen gyakran » ilyenek; ha nem *tudnánk*, hogy elfogultságuk *téveszme*, egyszerűen elfogult, energikus embereknek vélnénk és akár zsabardon is engednénk őket. A pszichiátereknek azonban könnyű dolguk volt Jakab esetében: már az ügyészségtől tudták, hogy vagy bűnöző, vagy beteg.

Az 1974-es vád tehát politikai kijelentéseket rótt a terhére. Idézem a vádiratot: « Amit Moszkvában kitalál-

nak, ha jó, ha rossz, végre kell hajtanunk.» « Kádár jó ember, de őt is Moszkvából irányítják.» « Dobi István részeges volt, családjá még mindig az üvegbetétek árából él.» Jakab munkásszálláson élt 1974-ben — hat lakótársát idézték be, hogy tanúsítsák e kijelentéseket.

1978-ban ismét bíróság elé állították. Rétság járás bírósága a per során elmebeteggé nyilvánította, kényszergyógykezelést rendelt el, ügyei vitelére alkalmatlannak minősítette, gondnokot nevezett ki mellé.

Azt hihetnénk, Jakab Károly valami olyasmit követett el, ami az előző « bűncselekményeknél » is súlyosabb. Valóban csupán a szatoki tanácshoz írt néhány levelet; kitételei sem magas személyeket, sem magas politikát nem érintettek. Levelei az ügyészségre vándoroltak át, s ez « hatóság, ill. hivatalos személy megsértése » címén emelt vádat, javaslatát azonnal kényszergyógykezelési indítványra változtatva át.

Néhány idézet Jakab levelei közül, a vaskosabbak közül: « Nincs bizalom a tanáccsal szemben ». « A tanács-testület — mely állítólag demokratikus — nem intézkedett, szégyellje magát. És ne mondja azt, hogy a község bizalmából működik, mert ha így van, akkor ténykedése bizalommal való visszaélés. » A vádirat csak ezeket a mondatokat emeli ki Jakab leveleiből, a vita tulajdonképeni tárgya nem derül ki. Ezek után így folytatódik a vád:

« Ezek a kijelentések alkalmasak voltak arra, hogy a tanács működésével kapcsolatban a bizalmat megingassák, illetve a tanács vezetőinek becsületét csorbítsák. J. K. a nyomozás során elismerte, hogy a leveleket saját kezűleg írta. »

Jegyezzük meg: nem kijelentésekről, hanem levélből kiszakított mondatokról van szó; Jakab csak a tanácsnak írta ezeket a leveleket, így legfeljebb a tanács önmagába vetett bizalmát rendíthette meg; végül: nem egyszerűen saját kezűleg írta, hanem alá is írta a leveleit. Igazán nagyszabású nyomozás!

Itt azonban váratlan fordulat következik:

« A nyomozás során kirendelt igazságügyi elmeorvos szakértő véleménye szerint a nevezett perlekedési és üldöztetési tébolyban szenved, mely elmebetegsége folytán beszámíthatatlan állapotban van, képtelen felismerni cselekménye társadalmi veszélyességét, és képtelen ennek megfelelő magatartást tanúsítani. ... Indítványozom, hogy a bíróság a vádlottat büntethetőséget kizáró ok miatt mentse fel. Egyben indítványozom, hogy a vádlottal szemben kényszergyógykezelést rendeljen el. »

Ezzel a jóindulatú fordulattal a hatóságok saját szigoruktól mentették meg Jakabot. Bármilyen csekély volt ugyanis a cselekmény, az előző, felfüggesztett büntetés után most már börtönbe kellett volna csukniuk. Így azonban olyan útra terelték az ügyet, amely ha nem gyógyítja is meg, állandó — és bíróságot többé nem igénylő — felügyelet alá juttatja a kellemetlenkedőt.

Jakab szerint egyébként a vizsgálat egyetlen, húszperces beszélgetésből és két tesztből állt, s rendőrtisztek jelenlétében, közbeszólásai közepette folyt le.

A bírói ítélet olajozottan működő gépezetet indít be. 1979-ben a Nógrád megyei főügyész (illetve megbízottja: a rétsági járási ügyész) gondnokság alá helyezetteti Jakab Károlyt. Indítványa csak annyit mond: « Ügyei viteléhez szükséges belátási képessége állandó jelleggel teljesen hiányzik. » Félreértés ne essék: nem magatahetetlen vagy tájékozatlan embert írnak körül ezekkel a szavakkal, holott a törvényt ilyenekre szabták. Jakabról — aki nagyon is praktikusán szervezi életét, kedvezőtlen körülményei ellenére — ilyesmit nehéz volna bebizonyítani. Ez a mondat csupán a kötelező formula az ügygondnok alá helyezéshez, amely az illetőt megfosztja a közügyek gyakorlásának és hivatalos ügyei intézésének jogától — saját érdekében. Íme az indoklás:

« Időnként hatósági személyekre nyíltan hangoztat rágalmozó kijelentéseket. A csatolt szakértői véle-

ményből megállapítható, hogy nevezett betegsége folytán tartania kell attól, hogy újabb törvénytörő antiszociális cselekmények sorozatát követi el.»

Ne feledjük: ha igaz is, hogy Jakab szembekerült a fennálló törvényekkel, ez csak abban állt, hogy bizonyos történelmi fordulatokról és kisebb-nagyobb tisztségviselőkről kedvezőtlenül nyilatkozott. A gondnokság alá helyezés természetesen nem képes őt megakadályozni ennek megismétlésében. Kizárólag arra szolgál tehát, hogy a rendőrség és bíróság megkerülésével is megfoszthassák szabad mozgásától, s törvényes panaszait figyelmen kívül hagyhassák.

Lássuk a szakértői véleményt, amelynek elkészítésével a Balassagyarmati Kórház Idegosztályát, Dr. Bacsik Katalin igazságügyi ideg- és elmeorvos-szakértőt bízták meg, ugyanazt, akit a kényszergyógykezeléssel. Hogyan zajlott le a vizsgálat? Az orvosnő leírása:

« A vizsgálat kezdetén rendkívül feszült, sérelmesnek tartja beidézését. Persuasiora (rábeszélésre) fokozatosan megnyugszik, és előadja *vélt* sérelmeit. Kérdésekkel alig lehet irányítani, feltartóztathatatlanul áradnak belőle a *kóros* lelki tartalmak, amelyek középpontjában a rendszerezett politikai jellegű téveszmék állnak. » (Saját kiemelésem — H. M.)

Jakab Károly kommentárja erről a beszélgetésünk folyamán: « A doktornő biztatott: itt nem kell félnem, nyugodtan beszélgethetünk politikáról ».

A szakértői vélemény először a beszélgetésükből idéz. Nem jelöli meg, mit talál *vélt* sérelemnek és *kóros* véleménynek, ezért csak találgatásszerűen idézhetek, mik is azok a « politikai jellegű eszmék ».

« Nem bántottam senkit, és nem tudom, miért akar engem az állam kikészíteni. Nem akadok fenn ezen, majd folytatni fogom. Mindig figyelemmel kísértem a politikai ügyeket, és ezután is ezt csinálom. »
« 1975-ben is vizsgáltak izgatás miatt, és nem talál-

tak betegnek. Be is csuktak a Fő utcába, és 40 napig ott voltam mint politikai fogoly. » « Azt írták, hogy elmebeteg vagyok, és felmentettek a vétség alól. Engem ne mentsenek fel, én ha vétséget követtem el, majd kifizetem! » « Nem vagyok ideges, nyugodt vagyok, mert tudom, ha a nemes fát elültetik, meghozza gyümölcseit. Én még tanulni akarok, és tudom, hogy nem hiába harcolok, győz az igazság. » « Majd csak vége lesz ennek a dolognak is, mert mindennek vége van egyszer, a török uralomnak is vége lett. »

A diagnózis: *Paranoia querulatorica et persecutorica* (perlekedési és üldöztetési téboly). A vélemény:

« 1. Vizsgált személynél tudatzavar, gyengeelméjűség nem mutatható ki. Jelenleg is fennáll azonban a persecutoros paranoia. Elmebeli állapotában javulás nem várható.

2. Jelen vizsgálat alkalmával is rendszerezett politikai tartalmú téveszmék hatása alatt áll, melyek tudatát kitöltik, és magatartását irányítják: elmebetegsége miatt jelenleg is állandóan beadványokat készít, 'igazságot akar szolgáltatni'. »

Végül a szükséges formula itt is:

« Elmebetegsége miatt ügyei viteléhez belátási képessége állandó jelleggel teljesen hiányzik. Cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezése indokolt. »

Remélem nem lépem túl az objektivitás határát, ha ezt a vizsgálatot módszereiben, ténykezelésében, megfogalmazásaiban egyaránt elfogultnak nevezem.

Jakabot tehát kényszergyógykezelik, kinevezett felügyelője a balassagyarmati Ideggondozó. Ez bármikor beidézheti és zárt osztályon tarthatja. Két ilyen zárójelentés másolata van birtokomban; az egyik 1980 áprilisából, amikor három hétig, a másik 1980 szeptemberéből, amikor két hónapig tartották benn.

Az első alkalommal ilyennek írják le:

« Tiszta tudat, minden téren orientált. Évek óta összeütközések a társadalom fennállóvszerei-ellen (*sic!*).

Ennek explorálásakor kissé provokatívabb módszerekkel azonnal erősebb affect-impulzosok jelentkeznek. Túlzott igazságérzés, állandó kényszeres jogsérelmi attitude, elkövetett tettei (*sic!*) iránt a kritikai készség hiánya. »

Az alkalmazott terápia: Trisedy, Haloperidol, Pipolphen, Halidor, Scutamil-C, Prednisolon, Hemorid, Isolanid, stb.

Kórtörténet: « Ideggondozó utalta be sürgősséggel. Az alkalmazott therápiára némileg nyugodtabbá vált. Paranoiditása nem szűnt meg, verbálisan nem befolyásolható. Próbaszabadságra engedték. »

A második zárt osztályi kezelésnél a diagnózis változatlan.

« Téveszméit szigorú logikai rendszerbe foglalja össze, túlzott igazságérzet és igazságkeresés. »

Az alkalmazott terápia eszközei bővülnek; a gyógyszerek felsorolása mellett ez áll: 30 RES. Halmazott elektrosokk. A kórház által adott kórtörténet:

« Hospitalisatioját (kórházi kezelését) Ideggondozó kérte. Hospitalisatiót nehezen fogadta el, kezdetben queraál (veszekszik) majd feljelentette az osztályt, amit követően bírói szemle vizsgálta felül elhelyezésének jogosságát. Kezdetben alkalmazott gyógykezelés hatására erős emotionalitással tárta fel vélt sérelmét, aminek csökkentése érdekében ES (elektrosokk) kezeléseket adtunk, kielégítő eredménnyel. Paranoiditása elhalványult, de nem szűnt meg teljesen. A mai napon exmittáljuk (elbocsátjuk) és az illetékes Ideggondozóba irányítjuk kötelező és szoros ellenőrzésre. »

Szerencsés fordulat

Irodalmi és filmélményeinkből — ha csak Amerikából is — jól ismerjük az ideggyógyintézet csapdáját. Aki panaszkodik, csak a betegségét bizonyítja, elektródák közé

kerül. Jakab mégis megpróbálta a dolgot. Egyrészt *valóban* perlekedni kezdett, felmentését kérte a gondnokság alól, másrészt keresni kezdte a nyilvánosságot. Leveleket írt volt parasztpárti politikusoknak, és felvette a kapcsolatot a független sajtóval. Egyelőre minden a régiben van, de néhány jelet, köztük egy igen tekintélyes ellenvéleményt a « betegségéről » biztatónak tarthatunk.

Jakab kérvényezte a gondnokság elengedését — ügyvéd nélkül, egyszerűen arra az ellentmondásra hivatkozva, hogy elmeállapota még a gondnokság alá helyezők szerint is kiváló. Ezzel a lépéssel kínos helyzetbe hozta a bíróságot: a gondnokság fenntartása azzal a beismeréssel volna azonos, hogy kizárólag politikai véleménye miatt tartják alkalmatlannak ügyei vitelére. A bíróság felülvizsgálatot rendelt el, s erre az Országos Tudományos Tanács igazságügyi orvosszakértőit kérte fel. 1979 végén Dr. Drietomszky Jenő a Markó utcában, igen rövid idő alatt jóváhagyta a diagnózist. Minden hiába tehát, sor került a fent ismertetett kényszergyógykezelésre. De Jakab nagyot gondolt:

« Országos Ideg- és Elmegyógyászati Intézet, Budapest, II. ker., Vöröshadsereg útja 116. Zárójelentés. Jakab Károly (szül. 1917. nyug. művezető, szatoki lakos) önként kérte felvételét intézetünkbe, szellemi képességeinek és magatartásának orvosi megvizsgálása céljából. »

A vizsgálat egy hétig, 1980. december 4-11-ig tartott. Megállapításai:

« A szenzitivitás a tesztek szerint személyiségjegy, és nem patológiás elhárítás. A tesztskálák a normál övezetben mozognak, ami szintén a sine morbo (betegség nélküli) állapot mellett szól. Bizonyos skálák nehéz alkalmazkodásra utalnak, de nem veszélyeztetik a személyiség normál szintű adaptációját. Összefoglalás: magas intellektus, sine morbo állapot, a paranoid érzékenység szituatív jellegű (helyzetének megváltoztatásával megszűnik). Aláírás Dr. Kapusi György pszichológus.

« Vélemény: nevezettet sem megfigyelésünk, sem a pszichológiai tesztek alapján nem tartjuk jelenleg el-

mebetegnek. Ügyeinek önálló vitelére alkalmasnak tartjuk. Hypomániás, enyhén paranoid karaktere alkati tulajdonság, nem betegség.» Aláírás: Dr. Majerszky Klára szt. vez. főorvos, kand.

Ezzel az értékes ellenvéleménnyel a tarsolyában Jakab Károly ma igen derűs és bizakodó. Holott minden folytatódik. Bacsik Katalin ismét bevitette őt. 1981 szeptemberében Jakab átballagott elvált feleségéhez a közös használatú szőlőpréssért. Az asszony azt mondta, nem találja a kulcsokat — Jakab erre leverte a lakatot. Elmebeteggé nyilvánított embernek nem szabad ilyet tennie, ha tönkremegy is a szőlő! Az asszony — a Hajnóczy Péter által oly emlékezetesen leírt módon — azonnal hatóságot lelt bosszúja kiéléséhez: hívta a pszichiátert. Bacsik doktornő — merőben törvénytelenül — a rendőrséggel vitette be Jakabot.

Ekkor felhívtam telefonon Dr. Bacsik Katalint. Jakab leendő gyámjaként mutatkoztam be. Először meggyőződtem róla, a beutalás oka valóban csupán a lakatleverés volt-e. Az orvosnő megerősítette, hogy a volt feleség bejelentését elegendőnek tartotta a rendőrség értesítéséhez. Miért tartja bent? « Jakab a szokásos tüneteket mutatja » — válaszolta. Nagynehezen elismerte, hogy Jakab a törvénytelen rendőri bevitetés miatt van felindulva, s nem a szőlőpréss miatt. Nem mérlegelné-e a « Lipót » véleményét? — kérdeztem ezután. « Az nem szakvélemény » — válaszolta. « Csak az igazságügyi elmeorvosi vizsgálat számít szakvéleménynek. » Nem engedné-e ki Jakabot, hogy elősegítse a megfelelő szakvélemény beszerzését? « Jakab gyógyíthatatlan, ez a fajta betegség gyógyíthatatlan » — mondta Dr. Bacsik Katalin. Jeleztem, hogy Jakab védelmében a nyilvánossághoz fogok fordulni. A beszélgetésnek — orvosi titoktartásra hivatkozva — azonnal véget vetett.

Jakab Károlynak orvosok és jogászok segítségére volna szüksége; rehabilitálásával — vagy inkább megmentésével — egyúttal szerény lépést tehetnénk e két túlságosan is frigyessült szakma boldog válása felé.

(A budapesti *Beszélő* nyomán)